

Oral History Kosovo

KAMİLE (ÇAMİLE) TÜRBEDAR İLE SÖYLEŞİ

Priştine | Tarih: 21 Temmuz, 2018

Süre: 50 dakika

Mevcut kişiler:

- Kamile Türbedar (Konuşmacı)
- Ebru Süleyman (Görüşmeci)
- Donjeta Berisha (Kamera)

Sözel olmayan iletişimin transkripsiyon simgelem sembolleri:

() - duygusal muhabere

{ } - konuşmacı, bir takım işaretler kullanarak bir şeyi açıklamakta

Diğer transkripsiyon kuralları:

[ ] - anlamayı kolaylaştırmak için metne yapılan ekleme

Dipnotlar, yerellikler, isimler veya ifadeler hakkında daha fazla bilgi tedarik etmek amacıyla konmuş editöryal eklemelerdir

Ebru Süleyman: Diverebilirmisin adını, soyadını?

Kamile Türbedar: Kamile Türbedar kocamın lagabi Viçitirinli. Ben... Babam 41'inde kalmış harpta. Ben babadan sora doğmuşım, 4 kardaşım var, ben bir kız. Babam harpta kalmış. Mitrovica'da yaşaydık, kalmışlar Alaman'a karşı sora ülmiş harpta. Bizi *država* [devlet] bakmıştır o zaman çok.

Ebru Süleyman: Kaç senesinde doğmuşun?

Kamile Türbedar: 41'inde ben doğmuşım. Babamı bilmem, hatırlamam ama anam bizi büyütürmüştür. Beş yetim büyümüştük. Bizi çok bakmıştırlar. Sora annem alırdı içi *penzija* [maaş], bir babamın harpta çit kalmış, bir alırdı *penzijasini* babamın. Veridilar sabilara da *dodatak* [çocuk yardımı], bilimisin? Üle çit isla yaşamışık.

Ebru Süleyman: E siz harp zamani nezaman ülmiş baban, Mitrovica'ya citmişiniz.

Kamile Türbedar: Yok, babamle yaşamışım Mitrovicada, annem yaşamış. sora dündük Türbeyeye [Sultan Murat'ın] sora Türbeden cene colduk Priştine'ye. Benyim Türbedar, Sultan Murat'ın Türbesini bilirsiniz siz, orda.

Ebru Süleyman: Diverebilirmisin daha biraz bana niçin Türbedar ailesisiniz?

Kamile Türbedar: Türbedar ailesi, var idi... Üç amicam var idi, üç kardaş imişler, içi kızkardaş. Üle çit onlar ülmişler.

Ebru Süleyman: Onlar türbeyi bakaymış.

Kamile Türbedar: Onlar türbeyi bakmışlar; nenem bakmış, dedem bakmış, Türbedar. Şimdi bakay bi amicam çocugunun karisi, bi Boşnakica bakay türbey, üle çit nenem hep bakmış türbey.

Ebru Süleyman: Düşey mi hatrına hiç nenen, deden?

Kamile Türbedar: Hepisi, dedem yok, nenem po. Dedemi bilmeym ama nenemi po. Nenemi bilim, babami da tutmaym aklımda çünkü ben harptan sora dogmuşım. Babami almışlar Alamanlara karşı sora ülmiş harpta, sora ben dogmuşım. Zaten banım adımı koymışlar Şirin, sora babamın adını tekrarlasınlar, üç hefte sora anlaylar çi ülmiş babam, çevirilar Çamil-Çamile bana, kaldım Kamile (cüley). Şte büle.

Ebru Süleyman: E sen demek tam birinci...İçinci Dünya Harbından sora dogmuşın, o vakit biraz zor imiş.

Kamile Türbedar: Evet hayat, ama bizi bakmıştır, *država* [devlet] bakmıştır bizi. Sora çigırıldılar komunaya bi kuşluk verirdilar *sedmi juli* [yedi temmuz]¹ derdilar. Sora ciderdik ordan ama bize kurardilar kuşluk, anneme verirdilar çiçek; bizi bakmıştırlar. Anam içi penziya alırdı, bir babamın; bir harp, çi kalmış harpta babam, büyütürmiştir. Hande biz okumadık, bi kardaşım bitirdi gimnaziye oldu *kino aparater*, obirisi oldu şofer, şte ülen çi obirisi da oldu, şte yapay ştebu... zanaat. Ülen çi ben cirdim zanaat, oldum frizerka. İlç frizerkayım Priştine'de.

Ebru Süleyman: Hatırlaymısın?

Kamile Türbedar: Hatırlaym, haçan cirdim zadruga [berber derneği] var idi, yokidi ustamız citti Türkiya'ya, biz içi [çişi], Leyla, Sami Dula'nın karisi hem ben içi frizerka, *nxanse* [üğrenci] heniz içi sene nice alışıldık. Sora biz olduk usta. Sora ülen çi ben onunle usta olduk, sora aldılar Beligrad'tan bi frizerka üle çi yokidi Priştie'de frizer. Belçi da Kosova'da yokidi ozaman. Yokidi. Yapmaydılar, ülen daha büyük adamların yapaydı saçlarını. Sora şte şte bülen.

Ebru Süleyman: Düşey mi aklına, Kamile abla, sabi içez kasaba nasıl idi, ne yapaydınız sabi içez?

Kamile Türbedar: Sabi içez...

Ebru Süleyman: Mahalleler, komşılar.

Kamile Türbedar: Mahalleler, Ramazanaka [Ramazanda] otururduk bütün cece süfüreka. Sora süfürde daul başlaydı çalsın, hepimiz evlere yeyeceksık süfür, tutalım oruç. Ülen idi Ramazan, iftarlar yapardık. O mazdureler pişirirdilar, çigırıldılar birbirini iftara, şimdi kolkmiş bu iftarlar da degiştü dünya başka oldu.

Ebru Süleyman: Ovakıt dereler idi açık dimi?

Kamile Türbedar: Dereler po, Priştivka ceçerdi *pozorište* [tiyatro] ününden. Ülen.

Ebru Süleyman: E sora başladı kasaba degişsin.

---

¹ Sırbistan Halkının Ayaklanması Cünüdür, 1945'ten 2001'e kadar Sırbistan Sosyalist Republikası hem Sırbistan Republikasında bir resmi bayram idi hem 7 Temmuz'da kutlanıldı.

Kamile Türbedar: Değişti nası yok, değişti. Bayagi değişti Priştine. Başka idi. O zaman başka idi, şimdi başka oldu. Yeleşti, çarşı yeleşti. Biraz kalmıştır şto Union, Grand, Grand daha ceç oldu. Bu şey, bu hotel *pozorište* sıra, Beogradska mi ne deydilar?

Ebru Süleyman: Božur mi?

Kamile Türbedar: Božur. Božur. Božur şimdi, en eşçi imiştir Božur. Orda yeni seneyi beklerdik. Yeni seneyi, po.

Ebru Süleyman: E büle çimler yaşardı Priştine’de, hanci dilleri duyardınız sokakta?

Kamile Türbedar: Vala, duyardık Türkçe çok varımiştir. Sora çıktılar Türkiye’ye çok. Başladılar.

Ebru Süleyman: Hatırlaymısın o göçleri?

Kamile Türbedar: Hatırlaym nası yok. Bize da teyzelerim, içi teyzem Türkiye’da. Onlar yoladılar bize vesika çikalım. Anam düşünidi nasıl yaşayacaksınız. Çünkü yetimlerle kalmış burda ali içi *penzija* ütede ne yapacak? Ülen çi, yandı vesikalarımız citmedik. Alidi anam içi penziya, bir babamın harpta ne kalmış bir penzijasını. Alidi bize *dodatak*, şte veridilar ovakit.

Ebru Süleyman: E teyzelerin citti.

Kamile Türbedar: Teyzelerim citmiş erçen, ben tanmaym teyzelerimi çünkü brakmışlar anami Vıçıtırın’dan çıkmışlar.

Ebru Süleyman: Onlar birden İnci Dünya Harbindan sora mi ne cittilar?

Kamile Türbedar: Evet. Evet, onlar yok...Bilmem. İlç ovakit citmiş, daha ilç harpta. İlç harpta onlar çıkmışlar, üteye aramışlar içi kızkardaşı, kardaşlarına. Annem kalmış. Sora annem evleni burda. Annem Vıçıtırın’dan dır. Macun soyundan, Şevçet Aga’nın kızı. Çok zencin imiş. Gojbulja çüyleri imiş. Zencin imiş. Alırdık; varımiştir Sırp çüyi, onlari alırdık işlesınlar, sabilari baksınlar niçin çendi çüyünden. inekleri sagsınlar, annem zencin kızı. Babamın hatır etmeym zencinliğini çünkü kaldık yetim biz. Şte büle...

Ebru Süleyman: E Türkçe’den mada...

Kamile Türbedar: Bilim Sırpçez, Arnavutçez, Sırpçe. Biraz Alamancez; cideydık burda meytebe Alamance okuyduk. Yokidi İngilizce, ozaman Alamance Türkçe’de (okulda). Te büle. Süreyya imiştir Türklerin direktori orda.

Ebru Süleyman: Süreyya Yusuf.

Kamile Türbedar: Sora Elma Aksoy'un Ali o peşinat idi. Sora Süreyya. Onlar çıktı Türkiye'ya, Elma Aksoy spikerka, onlar cittilar Türkiye'ya sora oldi bu Süreyya direktor. Ülen bitirdim sekiz yıllığı. Aldım bu zanaadi, memnunyum zanaadımdan. O vakit yokidi frizerler çok, yalnız. Ustamız citti Türkiye'ye, biz kaldık ustasız. Sora aldık Beligrda'tan bi kari, o bizi alıştırdı, Leyla'ylen beni. Ülen çi biz olduk...

Ebru Süleyman: Nasıl coldi o kadın Beligrad'tan?

Kamile Türbedar: Cittilar aldılar Beligrad'tan. İşleymiş ütede, sora yalvardılar, o colmiş. Brakmış idi içi sabisini ütede.

Ebru Süleyman: *Država* mi cetitirdi?

Kamile Türbedar: Yok biz...*Država* evet. Biz kaldık, ustam citti Türkiye'ye sora biz kaldık, sora o alıştırdı çok isla.

Sora evelden var idi *državamız*, ben diverim dogri nasıldır; yolaydılar bizi traynima [eğitime] Beligrad'a birer ay. Subotica'ya bir sene yoladılar, sora Beligrad'a yolaydılar alışalım zanaadi. Nasıl yapılır o kiselinalar [kimyasallar/karışımlar], şeyler. Son defa idim bi yigirmi cün. Çocugum bilem cideydi aşçere, mecbur idim kiverem içi cün peşin. Cetirdilar diplomami. Ben yattım erçen se çocugum cideydi aşçere. Olcün ne veridilar ştafetay, ne vermedilar Tito'ya, edemedilar versınlar ştafetay. Ben colim, bi kari bana dey: "Cürimisin ne yapay bu Arnavutlar?". Dedim "Ne bileym ben?!"

Ebru Süleyman: Niçin veremedilar, ne dır o ştafeta?

Kamile Türbedar: Ne bilim, Sırplar, Arnavutlar brakmamiş verılsın ştafetay. Ne bilim ben, ben coldum Beligrad'tan. Sora deym "*ja neznam, ja idem iz Beograda*" [ben bilmeym, ben Beograda cideym] şte büle. O bilidi çi ben yım Türk çi şimdi süleyeceğim Arnautlar için bişe, ne var süleyem ben. Dedim "*ne znam šta se radi ovde*" [bilmeym ne oli burda]. Şte büle.

Ebru Süleyman: O vakıtlarda demek, belçi bütün kasaba colidi sende yapsın saçını.

Kamile Türbedar: O vakit evet, yokidi. İlç yapmışım Pepica [Edvard] Kardelj'in karısının saçlarını, hem tırnaklarını. Sora Jovanka [Broz] içi çere coldi, bi çeret Brezovica'ya, bi çeret buraya coldi.

Ebru Süleyman: Hanci senede hatırlaymısın?

Kamile Türbedar: Valla tutmaym şimdi baş aklımda kaçında, *za druga* da işleydım, cenç idim o vakit yaptım Jovanka'nın, dedi "Da isla sen yaptın se banım frizerka." Colurdi elimden *pundalar* [topuz] çok yapam. Evelden taşıydılar, var idi adlari da frizuraların, çeşit ad. *Lokna, pletenica, šestica* sora büle düz frizuralar *paš, mačkica*. Sora bubi frizura var idi *slobodno frizura*, şimdi yok adlari bişe. Yolaydılar Beligrad'a bizi alıştırdılar, şimdi yok. Ne alışirse ustada, alışirse fena, fena kalır, nasıl alışirse. Meytepte da varise ügretmen isla, alıştırır isla. Şte büle. İdi Beligrad'tan var imiştir, şte ştebüle. Sora varimiştir bi *privat* açıldı. İlyas frizer, ülen çi şimdi büyüdi Priştine dolli frizerler oldi.

Ebru Süleyman: Jovanka üçinci çere Brezovica'ya coldi.

Kamile Türbedar: İçinci çere Brezovica'ya, sora cideydilar Gilan'a, beni aldilar yatiya üteye, yattım. Sora sabahlen onlarlen dündüm, onlar cittilar Gilan'a. O tepihleri hem o fabrika tepihlerin. Cittilar. Perdelerin, tepihlerin. Cittilar, beni cetirdilar buraya ka şte büle.

Ebru Süleyman: E başka, Jovanka'dan başka hem daha başka dolli insanların da yapmışın dimi?

Kamile Türbedar: Şte de Pepica Kardelj'in peşin Jovanka'dan, sora Jovanka'yi. Mahmut Bakkali'nin karisini, Xhavit Niman'ın, Ilaz Kurteshi'nin, Fadil Hoxha'nın [karilarının]. Onun imiştir natüral saçlari, veç çeserdım evde colurdi avlida çeserdım. İmiştir *pitomo* [sakin]. Colidilar Beligrad'tan yapaydım saçlarını.

Ebru Süleyman: Çimin en isla saçlari imiştir?

Kamile Türbedar: Vahide'nin imiştir isla natüral saçlari. Sonra... Ilaz Kurteshi'nin karisi. Çok yapmışım. Oldi Tito'dan sonra *presednik* (hatırlamaya çalışı) yapardım saçlarını onun. Bicün bilem idi kızı, yaptım saçlarını. Kızı. Dedi "Ey, süleylar Sırpçez benimle!" Anasi sülerdi [Sırpçe]. Deydi "*Mi smo Albanci samo govorimo*", o taraf, onların çüyi süleymiş Arnavutçez. Se Ilaz Kurteshi banımla sülerdi Türkçez... bu (düzelterek) Arnavutçez, şte büle. Emel Sayın'ın yapmışım saçlarını, sora şte diverim, Mahmud'un, Ilaz Kurteshi'nin, Xhavit Niman'ın, Aslan Fazli'nin, sora büle şte Komitette.

Ebru Süleyman: Emel Sayın niçin burya colmış hanci konser için mi?

Kamile Türbedar: Coldi haykırdi, Grand'ta haykırdi, yaptım saçlarını. Hem televiziyaya coldi, snimettim. Sora daha dert tane idilar ama bilmeym çim idi... Erol Büyükburç'un karisini yeleştirmişim. Erol Büyükburç coldi üçinci karisiyle, Emel ile, yaptım saçlarını; sora şte şte büle. Hem düzdüm yüzünü biraz. Nice *şminker*. Haçan startuetti televiziyaya, çigirdilar işleyem sora cittim televiziyada. Ordan çıktım penziyaya. Se işleydım hem burda düçande, hem ütede. Sora haçan çıktım şimdi işleyem burda düçande. A televiziyada işlemişim *deri* [taçi ne] çıktım, altmış yaşında çıktım; haçan aldi Sırplar televiziyay. O vakıt sora çıktım.

Ebru Süleyman: Bu idi ne vakıt, doksanlarda?

Kamile Türbedar: Bilmeym, ştülen bişe. Ne kiverdilar televiziyay, te büle. Çıktım penziyaya, altmış yaşına çıkaydın penziyaya ama ben daha işleyem. Üle.

Ebru Süleyman: E televiziyada içez sen spikerlerin yapaydın [saçını].

Kamile Türbedar: Spikerlerin hem şarkıcıların ne colurdilar Beligrad'tan, Türkiya'dan coldilar, şte diverim Emel Sayın'ın yaptım saçlarını, Erol Büyükburç'un karisi, üçinci karisi. O da Emel'dır adi. Onun natüral idi saçlari veç düzdüm yüzünü hem attım biraz şımlak saçlarına. Şte büle.

Ebru Süleyman: E Çamile abla, sen cürmişin seneleri, büle şeyleri nasıl değışmiş burda hem moda değışmiş, hem muzikalar değışmiş, hem kasaba değışmiş, hepsi değışmiş; bunlari hatırlaymısın nasıl idi bu değışiklikler? Hatırlaymısın ilk *bioskop* haçan açıldı, yeni televizya coldi, ne vakıt yeni şeyler coldi, büle şeyleri, yenilikleri?

Kamile Türbedar: Televizya altmışlarında açıldı, 1960'inde. Sora çigirdilar televizyaya, kiverdım ben işçiyi; işleydım ben orda, düçande. Bragıdım ben çok çeret müşteriyi cideydım içiye ka. İçi den sora televizyaya. Şarkicıların çim colidiyse, şarkicıların yapaydım saçlarını hem spikerlerin. Yapaydım pudra koyaydım şımlamasınlar yüzleri.

Ebru Süleyman: Tutaymısın aklında ilk *bioskop* kasabada ne vakıt açıldı, hanci filmler colidi?

Kamile Türbedar: Fazla colidi bu *kavboyski* filmler, kardaşım idi kino-aparater, kiveridi filmi. Şte burda *omladınada*. Orda. Bilmeym kaçınıcı senesi, unutmışım, ben daha kız idım ovakıt. Bioskopa cideydık. Sora bazı çere cideydım orda aparatıtan nerde kiveridi kardaşım, celinle cideydık. Şte büle.

Ebru Süleyman: Gırmi'ya da cidey miydınız?

Kamile Türbedar: Gırmi'ya cideydık, teferice nasıl yok. Esçipazar cüni cideydık, o vakıt yok idi hotel, cideydık orda. Yokarda var imiştir bi hotel, veç o *rukovodioclar* kuşluga ne cideydılar, colidılar dışardan; icerde. A burda dilimiştir, daha ceç oldi orda. E sora cideydık Gırmi'ya teferice. Alıdık saçlarımızı, saç ne pişirilar piteyi. Anlaymısın?

Ebru Süleyman: Po, po, fulya.

Kamile Türbedar: Fulya yapaydık orda. Pite yok ama fulya yapaydık. Yakaydık ateşi, fulya. Defle çalaydık def. Haykırısk. Var idi bi Magbule Hovarda, o bitaraf haykırı, biz bitarad, Allah Allah. Şte büle. Bitaraf varimiştir o Nazmiye Goleşka o çalardı defi, şarkılar şte büle. *Janbolijalarımızı* [alırdık] ciderdık. Saçlarla ciderdık, pişirirdık fulya, yerdık, akşamle dünerdık.

Ebru Süleyman: Çimler, çimler oturidınız?

Kamile Türbedar: Bittevi karılar, cençler yok. İhtiyar, karılar sabılarımızle ciderdık, şte büle. Var idi bi atmosfera başka. Şindi çimse çimseyi tanımay. Şindi kabul etmeylar vela musafirlari okadar çok. Biz evelden sabah çeyifleri yapardık. Sabahlen, sora hedırlez için sabale koyardık o kınalar için. Sora koyardık birer bişe.

Ebru Süleyman: Ne dir o?

Kamile Türbedar: Martifal. Sülerdi bi mani, ürterdık bi kırımzi şalle yüzünü, sokardi elini o çüpe. Çüpte bütün cece cül altında tutardılar o çüpi. Herçez koyardi bişe; ne için adamiş. E sora o kız, koyardık bi

kırımzi şey [şal], çıkarırdı o çüpten, tutardı elinde. Biçimse sülerdi bi mani. Sora o açardı, çımın o? O dey banım o. Demek şte mani sülerdilar.

Ebru Süleyman: E buni Hedırlez için?

Kamile Türbedar: Hedırlez için. Bütün cece cül altına koyardık o şeyi [çüpi]. Herçez mahalleden koyardı birer bişe, yarındasi Martifal. Yapardık lokum, yerdilar. O büyük avlilar, başka idi atmosfere. Komşilar. Herbi mahallede yapardilar Martifal.

Ebru Süleyman: Hedırlez'de ben şeyi da duymışım, ateş ne yakaymışlar.

Kamile Türbedar: Yakardilar Girmi'da. Yakardık ateş. Ciderdik fulya yapardık ütede, şte büle.

Ebru Süleyman: E yeni seneleri ?

Kamile Türbedar: Yeni seneleri oka beklemezdik; dilidi.

Ebru Süleyman: Belçi bayramlari.

Kamile Türbedar: Bayramlari beklerdik. Bayramlar, bütün cece anam silerdi, süpürürdi, anteriler dışılırdı, ülen çi var idi bi atmosfere başka. Sora biz Ramazan'da saat on içiye ka nice okuy [hoca], süfüre vuruli doul hepımız koşuşisik... "A e kom kto?" {mikrofoni tutay}... Nice doul süfür için hepımız eve cideysik, yeysik süfür sora yatıdık. Sora daha uzun uyuyduk sabahle. Var idi bi atmosfere başka.

Ebru Süleyman: E insanlar ne işler yapaydı, büle zanaatlar mi daha çok?

Kamile Türbedar: Zanaatçı fazla. Yokidi oka seyrek meytep, okumaydilar herçez. Ya bitridilar seçiz yıllığı. Şte ben seçiz yıllığı, sora ben verıldım zanaada. Kardaşım oldi kino-aparater, birisi oldi şofer. A bizi isteydilar okutursunlar. Ama şte hepımız aldık zanaatlari. Birisi *usisivaçlari* yapay, şte birisi şofer oldi, ne bilim şte ülen.

Ebru Süleyman: E büle bu fabrikalar o vakıtlarda haçan işleydi.

Kamile Türbedar: *Predionica* var idi, var idi *mlekara* başka bişe yokidi. Hem *zanatska škola* orda alışidilar biçsinlar anteriler, paltolar, şeyler; terzilik. Başka bişe yokidi. *Predionica* var idi; kapandı *Predionica*, *mlekara* da kapandı, şindi yok hiçbi fabrikamız.

Ebru Süleyman: E sen haçan sekiz yıllığı, var idi mi ovakit Türkçe?

Kamile Türbedar: Evet.

Ebru Süleyman: Demek (bin dokuzyüz) elli yedi'den sora.

Kamile Türbedar: Elma Aksoy'un babasi, Süreyya sora oldi. Elma Aksoy çıktı.

Ebru Süleyman: İlk ne vakit başlamışidi Türkçe?

Kamile Türbedar: E vala coldilar burdan aldilar bizi, dogri Türkçe süleysınız hade Türkçe meytebe, ştülen.

Ebru Süleyman: Şteburda mi Elena Gjika'da?

Kamile Türbedar: Evet, Elena Gjika'da sora cütürdilar Meto Bajraktar'a. Şte büle... Sora kardaşım da Türkçe okudi, benda.

Ebru Süleyman: Çim idi ügretmenleriniz hatırlaymısın?

Kamile Türbedar: Elma Aksoy'un babasi. O idi, sora Süreyya, Fitnet'in kocasi, Süreyya Taner'in babasi.

Ebru Süleyman: Süreyya Yusuf.

Kamile Türbedar: Evet, sora var idi Ali Ümer'in karisi veridi *domaćinstvo* alışalım biçelim bişe, anlaymısın. Üresin hanci bişe, hanci tentene bişe, üle var idi.

Ebru Süleyman: Bu dersleriniz var idi.

Kamile Türbedar: Bu dersler, ülen çi bitırdım *polamaturay* [mezuniyet], cirdim zanaada, aldım zanaadi şte büle.

Ebru Süleyman: E sora sen burda işlerçez haçan colidi herçez kasabadan, insanlar haçan yapaylar saçlarını hep muhabbet edilar, diverilar dolli şeyleri. Sen belçi bilimişin daha çok se herçez neler olimiş?

Kamile Türbedar: E ülen, ülen. Zaten derdilar hamamda hem frizerde anlarsın herbişe, ülen. Sora şte colurdi karilar, o diveri bişe, o diveri; yokidi televizyalar daha ceç çıktı.

Ebru Süleyman: Nevakit çıktı televizyalar evlerde?

Kamile Türbedar: Vala, ben almişim, bana kalsa bittevi mahalle colidi baksınlar televizyayi.

Ebru Süleyman: Sende?

Kamile Türbedar: Po. Se kardaşım işleydi televizyaci, sora çocuğum oldi. Sora colidi mahalle baksınlar. Nice *bioskop* banım evim. İnanımısın, yokarda otururdi karilar çocuklar bittevi sokmişlar

televizyanın altına ayaklarını, bakarçez. Yokidi mahallede. Biz [bizım] ilç televizyamız var idi, sora oldi. Sora Vehap Shita'da, mahallede doldi sora. Ama bizım var idi ilç televizya.

Ebru Süleyman: E o vakıtlarda televizyada var idi program veç bi [belli] saatlerde dimi? Akşamle.

Kamile Türbedar: Akşamle, kuşluktan sora, sabale veridilar filmleri bülen. A kuşluktan sora veridilar *lajme* leri [haberleri], şeyleri şte büle. Sabalen filmleri verirdilar.

Ebru Süleyman: E okulda öğretimydilar size Sırpçe, Arnavutçe, yokse bunlari öğrenimiydınız etraftan mi?

Kamile Türbedar: Sırpçe, Sırpçe, yok Sırpçe. Yok, var idi Sırpçe dersımız, Arnavutçe yok. Sırpçe, Sırpçe var idi. Heftede üçer saat. Heftede içi saadımız var idi Sırpçe. Varimiştir burda Katica Popović o verirdi, sırpli. Süreyya imiştir direktori Meto Bajraktar'da.

Ebru Süleyman: E diveridınız, dedınız ovakıtlarda televizya yokidi haberleri...

Kamile Türbedar: Radyoyi kiveridik, radyoy. Haykırیدی *Qamili i Vogël*, almişidik bi ufacik televizya colidi bittevi mahalle dinlesin. Haykırیدی *Qamili i Vogël* “Çu more Rexho dil te lana, darsme te madhe po te ban nana” o şarkiy. Ağlay karilar, ben bakaym. Sabi ben, bakaym niçin ağlaylar. Kuku vurmuş cirecegine cerdege olcece anlaymisin. Vurmuş tepne beycir ülmiş cüvegi. “Çu more Rexho dil te lana, darsme te madhe po te ban nana” anlaymisin. A ülmiş, evet anlatırı şte şto vakıt. O karilar dinleylar, ağlaylar; bizım bi ufacik radyo. Kardaşım yapaydi radyolari, cetirmiş idi biz da dinleysık. Haykırı karilar, colmiş komşilar dinley. Bizde veç radyo var. Te bülen, fukaralık idi kızım ne diverem.

Ebru Süleyman: Nasıl idi? Fukaralık...Yok idi ...

Kamile Türbedar: Yok idi, bonlen alidik ekmek. Başka idi sistem, harptan sora ben diverim. Bonle. *Dodatak* veridilar sabilar için, çımın var sabilari, şte ştebüle.

Ebru Süleyman: Sora ne vakıt başladı yeleşsin?

Kamile Türbedar: E sora çekildi o kuponlar, bolluk daha oldi, Tito zamani oldi isla, ilerledik.

Ebru Süleyman: Kasaba da degiştı.

Kamile Türbedar: Nasıl yok, degiştı. Ülen.

Ebru Süleyman: Tutaymısın aklında o camiye ne imiştir Union'un yanında, hem kliseyi?

Kamile Türbedar: Nasıl yok. Kliseyi bozdilar. Tutaym aklımda bi şadırvan, ştorda nedir o şadırvan yeni çikti *pozorište* ününe. Evet, Hashim, Hashim Haxhibajram'ın, onların çigırılırdi o. Hashim

Haxhibajram'ın, onların imiş o. Sora kapamışlar mi? Almışlar mi avlisini? *Pozorište* ününe çıktı o [şadırvan].

Ebru Süleyman: Sen Çamile abla dedin ben tanarım bütün kasabalilari lagaplariyle.

Kamile Türbedar: Po.

Ebru Süleyman: O vakit herçez birbirini bilimiş, bütün aileler, familyalar bilimiş?

Kamile Türbedar: Varimiştir Şamli'lar, şte biz Türbedar'lar, Hacıaguş'lar, Sümçür'ler, Maçka'lar, Straya'lar; doktor İzzedin onlar Straya. Şte dolli, lagaple anlardım, Maçka'lar şte bunlar. Çeçi'ler, şte bilen anlaşırdi lagaple.

Ebru Süleyman: Lagaple hem nerde yaşaydi kasabada.

Kamile Türbedar: Evet, evet ülen. E periferiyalarda (şehirin etrafında) yaşaydilar bunlar ne coldilar çüylerden. Se orta kasaba ne imiştir şey... Yokimiştir oka, büyük dilidi Priştine bizaman.

Ebru Süleyman: Neka? Çimler var idi?

Kamile Türbedar: Sora haçan oldi şte Touk Bahçe tarafi o evler, yokimiştir hiçbi ev o taraf. Kliseden sora oldi o evler. Onlar yokimiştir. Kliseyeka, daha üteye derdilar Sırpların o taraf oturdilar. Sora büyüdi kasaba, çok büyüdi.

Ebru Süleyman: Dragodan'da imiş, bahçelik imiş galiba dimi?

Kamile Türbedar: Dragodan'da, Dragodan'da yokidi hiçbişe. Yok tübe. Yokidi, veç varimiştir şto trene ka. Sora *stancaya* [istasyona] ka çingenelik orda imiştir, yokimiştir ütede hiçbi ev, sora oldi.

Ebru Süleyman: Orda Romlar mi yaşaydilar?

Kamile Türbedar: O Romlar dereden butarafa, sora bayırı ne bineysin hep oldi onlar yeni.

Ebru Süleyman: Mezarlık tarafi mi?

Kamile Türbedar: Evet, hep oldi onlar yeni evler. Onlar hepisidir yeni evler. Trenden yokari dır hepsi dır yeni. Şte büle. Olmuş Obiliç'le bağlanmış Priştine.

Ebru Süleyman: Sen tutaymısın hiç aklında İçinci Dünya Harbından sonra kaldimi hiç hanci Yahudi aileler Priştinede?

Kamile Türbedar: Kalmişidi bi Yahudika Misin, Misin imiştir... Misin imiştir *kryetar* bişe burda, büyük adam imiştir. O idi Yahudi, karisi idi Sırpli. O yapardi bende saçlarını. Sora varimiştir bi Sarina, tutardi

bi Türki, Sarina. O Yahudika kalmış idi, başka bilmeym, hepsi kaçmış idi. O evlenmiş idi bizim direktorle Za Druganın Kadri'ylen evlendi. Sora şte o, var idi bi çocuğı Necat, o idi se başka Yahudilar, hem Misin, başka yok; yokidi. Priştine'de yok, bilmeym başka taraf. Misin varimiştir onun Sırpli karisi idi. Sora oldi *presednik* komunada bana kalsa, komitette mi? O Misin imiştir bi yakışıklı adam, a karisi verirdi Sırpçe burda gimnaziyede, Ljubica. İmiştir cüzel karisi. Şte büle başka bilmeym. Hem şte bu direktor imiştir Za Druga'nın Kadri'nın karisi imiştir Yahudika. Başka bilmeym, kaçtilar haçan hep orda düçanlerde, hep satardilar boncuklar bu şeyleri. Toplardık boncuklar. Yıkmişidilar o yerleri, toplardık sabi[lar] boncuk.

Ebru Süleyman: Hanci evleri?

Kamile Türbedar: O düçanleri bozdilar dolli bulidık boncuklar.

Ebru Süleyman: Divan Yolu'nda mi?

Kamile Türbedar: Divan Yolu'nda.

Ebru Süleyman: Ne boncuklari?

Kamile Türbedar: Boncuk bayagi, *ruza*.

Ebru Süleyman: Onlar Yahudiların düçanlerini ne yıkmişlar.

Kamile Türbedar: Yıktilar sora boncuk toplaydık sabilar şte.

A ben ilç frizerka Priştine'de imişim, bilmeym Kosova'da. Yokidi, Beligrad'tan aldık frizerkay o alıştıridi, sora o citti, sora benle Leyla birinci frizer burda idik. Ustamız citti Türkiye'ye, biz ilç frizer. E şte yavaş yavaş, bizden oldi *nxanseler* sora onlar cene alıştırdi başkalarını, şte büle.

Ebru Süleyman: Yayıldı sizden.

Kamile Türbedar: Yayıldı, üle, üle.

Ebru Süleyman: E o vakıtlarda, Yugoslavya vaktında nasıl idi büle hayat? Lazım mi idi... nasıl idi hayatın onlar için ne idi partide ne işleydi, hem nasıl idi onlar için ne işlemeydi?

Kamile Türbedar: E onlar ne partida idi onların daha büyük aylıkları, hem var idi daha *prednost*, bilimisin *përparsi* ne dey Arnavutçez. Onların var idi. A daha büyük yerlerde işleydilar tabi. A büle zanaatlılar başka, hep zanaatle işlemişlar. Şte biz da işleydık ama ben işleydım *državanın* düçaninde. Benle Leyla.

Ebru Süleyman: Demek frizer düçani ne idin *državanın*.

Kamile Türbedar: Yokidi privat hiçbi yerde. *Državanin* idi bizim düçan sora privat açıldı. Privat düçanlar. Sora açıldı televizya, sora çığırdılar beni, ben cittim işleydim ütede. Hem var idi düçanım, hem işleydim televizyada içi den, spikerkeyle. Onlari yeleştırdım, şte büle. Sora kızımı kabul ettiler orya. E şimdi kızım bitirmiştir ekonomiyay o işley nice kompyuterlerle, hem kazandı o şeyi komunada ambleist ne deylar.

Ebru Süleyman: *Asambleist*.

Kamile Türbedar: *Asambleist* oldi. E orda cidey *mblehdjelere*, coli burda yardım edi bazen.

Ebru Süleyman: Hatırlaymısın kaç senesinde evlendin sen?

Kamile Türbedar: Ben mi? Ne diverem sana on yedi yaşına evlendim. Şefim idi benim Sami, evlendim onıyla. Ama cezmezdık, citmiş kardaşımdan aramış, begeni, şefim idi; a cezem cezmemişim.

Ebru Süleyman: E o vakıtlarda üle mi idi?

Kamile Türbedar: Utanidi kardaşımdan zay. Yok, cezeydilar kızlar veç, o kardaşımın dosti idi sora şefim idi orda, sora aradi kardaşımdan. Sora demiş dane, anam bayagi stemeydi versın çünkü benim heniz on yedi yaşım. Dane beklerim taçi doldurur on seçiz yaşını, alti ay sora aldı.

Neyse, sora işleydim. O işleydi berber cibi, ben frizer. Sora şefim oldi, şte büle.

Ebru Süleyman: Sora ilk, ilk çocuğunuz.

Kamile Türbedar: Erol, sora Celal sora kızım Suzan. Üç sabim oldi, kocam işleydi berber sora aradi beni, şefim idi; aradi beni, ağbeyim da verdi. Fena düşmedi, isla imiştir kocam, Allah razi olsun, şte büle. Bu kadar (cüley).

Ebru Süleyman: Başka Çamile abla, hatırlaymısın haçan başladı, sen şimdi dedin karılar hep diveridilar ne oli bitey bütün haberler senden ceçeydi. O vakıtlarda haçan başladı biraz karışın ortalıklar nice 70'lerde – 80'lerde ne çıkaydı studentler protestolara, şeylere, nasıl idi büle, var idi mi hanci tensiyon?

Kamile Türbedar: Ben olcün, ne kolkuşmış idilar ştafetay Tito'ya son defa versınlar ben colidim, idim traynimda Beligrad'ta. Yigirmi cün. E içi cün peşin kiverdim traynimi niçin çocuğum cideydi aşçere. Ben dedim lazım cidem, çocuğum şey, kiverdim. Sora coldilar, ben diverdim o şefime, o divermiş o Frizerski şeyine, Kryetari i Frizerave Beligrat'ta. Sora coldilar ceceyle ben yattım erçen se çıkaym bu tarafa (Priştine'ye) colam, cidey çocuğum aşçere; bozmuş idim evimi da, yaptım sora, çıkmış idim kardaşımda oturidım haçan coldi... Colim ben Beligrad'tan, bi kari bana dey "*Vidiš, nisu mogli da daju štafetu*" [cürimisin, verememişler ştafetayı] Tito'nun. Cücilen verilar olcün.

Ebru Süleyman: Karışıklıklar.

Kamile Türbedar: Ben dedim “*Ja neznam*” dedim, “*ja idem iz Beograda*”, ŧte bukadar dedim. Vermedim material ona, ne bilem ne oli. Neyse, haçan coldum sayi diverilar.

Ebru Süleyman: Ne olmiŧ?

Kamile Türbedar: ŧte cüçilen vermiŧlar ŧtafetay.

Ebru Süleyman: E sora baŧladi daha çok hem daha çok olsun.

Kamile Türbedar: Sora ŧte büle karıŧidi ama isla.

Ebru Süleyman: E büle kasabada Türkler ne yapaydi haçan idi büle biraz daha karıŧık durumlar?

Kamile Türbedar: Yo, isla idi. Sora açtilar televizyay Türkçe da var idi, Arnavutçe da var idi, Sırpçe da. Üç *lajme* verilidi Türkçe. Herbi haklarını verdiler Türklerin da Arnavutların da ülen çı isla idi. Ben işledim sora televizyada.

Ebru Süleyman: Po.

Kamile Türbedar: Colidilar dışardan ŧarki[cılar], sora Türkiye’den da coldi Erol Büyükburç ŧto karisiyle, Emel. Onun da Emel idi karısının adi. Brakmış idi ilç karısını, içincisini. Onun natüral idi saçları, düzdüm yüzünü hem attım ŧımlak biraz. A o dert kari ne haykırdi koro bilmeym adlarını. A Emel Sayın’i bilim, ŧte büle.

Ebru Süleyman: E bu Gırmı’dan başka hem cideydiniz dediniz *bioskoplara*, Touk Bahçe’ye, büle eğlenmek olarak.

Kamile Türbedar: Toukbahçe’ye po hep cıttık. Gırmı’da yakardık ateŧ, fulyay piŧırdık, ŧte büle.

Ebru Süleyman: Sora büle komŧılıklarda birbirinizin evinizde, e başka biŧey yapaymıydınız? Denize cideymıydınız?

Kamile Türbedar: Vala ben citmişim se benim babam ülmüŧtir harpta, bizi her sene cütürmiŧtirlar denize.

Ebru Süleyman: Herçez cidey miydi?

Kamile Türbedar: Cidemeydi, a bizi cütürürdilar *letovanje* ye. Anam colidi cürsün, Luzhan’a cütüridilar, Deçan’a, sora baŧladilar denize, cütüridilar. Anam bilmeydi colsun o vakıt, üzleydim anami. Nerde o Čakor büle taçi bineydın sora eneysin o bayırdan, ŧimdi dakıkta cideysın Ulcin’a. O vakıt çok zor idi.

Ebru Süleyman: Neyle cideydınız, arabayla?

Kamile Türbedar: Autobusle. Coldi halam, deym hade halam cütürem denize halami. Dedi “Çatmış ecelim burda olsun.” O Çakor bülen o bayır, taçi eneyşın sora; haçan cürisın o bayırdan kaybolısın. Çok zor. Yokidi, nice yılanın bülen {sag,sol el hareketi}. Bin sora en. Allah korusun, nasıl [cideydık], ceñç. Halam delirdi. “Yok kızım ben garim colmam.” Sora oldi yol, şindi dakikta Ulcin'dasın. Kaç saat için cidili? Yakın, a o vakıt çok zor cidilidi üteye.

Ebru Süleyman: E büle başka yerlerine Yugoslavya'nın içinde insanlar cideymiydılar? Dolaşidın rahat rahat.

Kamile Türbedar: Po, po, nasıl yok. Zagreb'e, Beligrad'a nasıl yok.

Ebru Süleyman: E büle Yugoslavya'nın dışarisına.

Kamile Türbedar: Bak, ben aldım birinci yeri Koleston ilç ne çıktı.

Ebru Süleyman: Po.

Kamile Türbedar: Koleston'le reklamir ettım, aldım birinci yeri Kosova'da. Frizuraylen hem boyaylen. Koleston, sora onlar çigirdi beni musafir üteye Ljubljana'ya. Sora cıttım, beni bekledılar koseçi yım *kralica*. O fabrikayi dolaştırdılar, colidılar hotelden alidılar, dolaştırdılar. Bilmedılar ne yapsınlar garimi, o kadar ne saygi yaptılar.

Ebru Süleyman: Nasıl idi Ljubljana, çok daha başka se burasi?

Kamile Türbedar: Evet. Slovenlerin, Sloven. Ama ilç ne çıktı Koleston, sefte çıktı. Evelden yokidi Koleston. Boyadidılar bi kınaylen hem bi taş boya varidi, evelden. Dügeydılar taşı koyaydılar biraz, onulen. Yokidi şey, sora çıktı boyalar. Koleston çıktı ilç, sora çıktı İmedija bilmemne. Ama isteyim diverem aldım birinci yeri Koleston'le. Var imiştir bi kari Nina Kačunković cüzel idi. Deym “*Hočeš da mi budeš manekenka?*” [istey misın olasın manekenkam?] Dedi “*kako da ne*”. [nasıl yok] Şindi ben korkaym nice bizde eşi kafalar deym cene soraym “*Nina nemoj da mi ostaviš*” brakmayasın son cününde. İşledım başında biraz Koleston'le. Haçan dedi: “*Ako me pitaš još jedared neču da izadem*” [Daha bi çere sorarsen, çıkmam]. Se fanatiklik var idi bilimısın. Bulamazsın çiksın *modna revija* ya [moda gösterisine], üle mi? Ülen idi evelden.

Sora çıktık Božur'da aldım ben birinci yeri. Koleston'len. E sora onlar bana verdılar bi büyük paçet şte bukadar {elle cüsteri}, ama büyük bülen. Bilmeym ne var idi onun içinde, manekenkama verdım. Tübe ebbet sormamışım. Cüzel da idi, verdım. Boyattım Koleston'le saçlarını, işledim bi içi cün onun frizurasını, aldım birinci yeri Kosova'da. Sora çigirdılar beni Ljubljana'ya sora bir هفته idım musafir. Dolaştırdılar fabrikayı, baktılar koseçi yım *kralica*. Colidılar sabahle dert-beş çışı alılar beni dolaştırılar. *Vet me veti* çim yım ben, neyse. Çim idım, idım; ştülen ceçirdık. Onların sora Koleston'le işleydık. Şte büle.

Ebru Süleyman: E büle Yugoslavya'nın var idi mi hanci çimseler ne çikaydilar başka yerlere citsınlar, cezsınlar daha rahat rahat, idi mi?

Kamile Türbedar: Tito zamani rahat rahat dolaşidik, ben sana diverem. {Mikrofoni kontrol edey} *More po harroj* [unudim]. Rahat rahat dolaşidik. Tito zamani ben diverim. A peşin nasıl yaşamişlar, ben ufak imişim bilmeym. Ama Tito zamani var idi herçezin. Herçez okuyabilidi, herçez sterse fakulteti, hepisini parasız okuturidi. Şte büle. Sagilk ta, hepsi varidi Tito zamani ben diverim.

Ebru Süleyman: Colimiydi buraya turistler, başka yerlerden, başka insanlar Yugoslavya'ya?

Kamile Türbedar: Colidilar Kosova'ya nasıl yok, varidi. Colidilar, cetiridilar Beligrad'tan, değışidilar.

Ben yapmişim şte İlyaz Kurteş'in karısının saçlarını müşterim imiştir. Fadil Hoxha'nın, Xhavit Niman'ın, İlyaz Kurteş'in, Aslan Fazli'nin bunlar hep banım *rukovodila*ların karilari bende yapmiştir. Hem bülen Drita Dobroshi o da imiştir *kryetar* komitette işlerdi. Sora var imiştir bi Sırpililar da onlar Ana Šimić bilmemne bunlar hepsi banım müşterilerim imiştir bülen. Hep bu *rukovodila*ların yapardım saçlarını.

Ebru Süleyman: E o vakıtlarda kadınlar hem erkekler idi mi biraz daha eşit yokse her vakıt mi varidi cene [eşitsizlik]?

Kamile Türbedar: Eşit. Nice Tito almiştir, eşit. Eşit var idi. Hepisi idi *bradstvo jedinstvo*, şte bülen. Var idi, başka idi sistem. Yeni sene için cideydık, yeni seneyi bekleyelim Božur'da, sora oldi Grand'ta. Şte diverim Grand'ta yaptım Emel Sayın'ın [saçlarını], coldi haykırdi. Yeni sene için çigirmişidilar. Sündi aletrikler, Emel Sayın çikay [sahneye], sündi aletrikler kaçtı içeri birden zay umdi yapaylar bişe. Sora birden coldi velam bi dakik tutmadi ama korkti kari. Ne bilim, baş nice çikti haykırsın sündi aletrikler. Şte ne bilim ne oldi.

Ebru Süleyman: Hanci problem.

Kamile Türbedar: Problem üteden se yok ç çimse ç sünderdi. Sora kaçtı. Sora birden yandi aletrikler çikti haykırdi, şte büle.

Ebru Süleyman: E sora Yugoslavya bitti (bin dokuzyüz) doksan'larda.

Kamile Türbedar: Sora coldi şte bu Albanya, Shqipnija şte bu Vaçe Zela, Gaço Çako, bilmem bittevi o Shqipnija'nın o şarkicilari. Sora bittevi Kosova'yi dolaştık en sora cittık Mali të Zi, Karadag'a ordan cünderdım onlari; orda da tuttilar [konser], şarkilar haykırdilar, cittilar. Şte büle.

Ebru Süleyman: E sora düşey mi aklınıza siz o vakıt dedınız galiba penziyaya çiktınız televizyadan haçan yavaş yavaş burda şte savaşa yaklaştı, sora şte oldi harp bitti herşey değışti?

Kamile Türbedar: Yok, değışti herşey, yok. O vakıt yokidi savaş ne işleydım televizyada, rahat idık.

Ebru Süleyman: Po, po bitirdiniz sora savaş oldu.

Kamile Türbedar: E sora bitirdim. Ben penziyaya çıktım. Ha bu ne değişti, ne bilim biz kaçtık Türkiye'ya cıttık. Cıttım oturdum kardaşımda.

Ebru Süleyman: Nice *izbeglica*.

Kamile Türbedar: Oturduk. Bi alti ay oturduk sora dündük. Kocam kaldı burda korkmiş idi diverim dogri.

Ebru Süleyman: Nice herçez.

Kamile Türbedar: Nice herçez ama dokunmamişlar kocami se cirmişlar bir cün istemişlar *pretres* yapşınlar evimi, haçan o polic “*Odakle ti ova taşna?*” cürmiş orda. Bu Shefqet Pllana imiř o adamle, Ajten Pllana'nın kocasi, imişlar Ljubljana'da. Varimiř bi *mblethjeleri* vermişlar birer çanta, verdi banım kocama. Demiř: “*Odakle ti ova taşna*”, demiş “*Shefqet Pllana mi je dao*”[Shefqet Pllana verdi]. “*Koja kuća Shevqet?*”[Hancisi Shevqetin evi?]. Demiř řte ştorda ne istediniz kırasınız kapiyi. Sora brakmadi dedi o *milic* kırsınlar kapiyi.

Se hepimiz kaçtık Türkiye'ya. Cirmişlar Shefqet'e kırmışidılar kapisını, sora dedi kocam; cıttım kakaladım kapisını bi tahtalarlen, şte büle. Brakmamiş idi plaçketsınlar evini. Banım da plaçkolmamiş idi se ciridılar plaçkedidılar.

Ebru Süleyman: O vakıt çok insanlari...

Kamile Türbedar: Shefqet Pllana'nın Sami, kocam brakmamiřidi. Demiř *to je Shefqet Pllani, jeste bilismo zajedno*. Cürmiř kocamda o çantay, anlaymısın. E sora “*Odakle ti ova tařna*”, “*Shefqet Pllana řto ste slomili kuću, jeli?*” sora brakmamiř obirleri kırsın evini. řte büle. “*Bili smo... on je mnogo dobar čovek bio bili smo u Ljubljani*”, řte büle.

Ebru Süleyman: Sora dündünüz buraya.

Kamile Türbedar: Sora dündük, harptan sora dündük.

Ebru Süleyman: Sora değişti herşey.

Kamile Türbedar: Evet. Ben korkidan cıttım dogurdum kızımı Türkiye'da. Korkaydım, korkaydım şimdi korki dağları bekler. Suzan dogmiştır Türkiye'da, te büle. Var idi amıcam çocuğı ütede, kuaför idi, karisi da kuaför sora çocuğı dır doktor, Levent doktor Türkiye'da. Kızı da kaldı, onlar üldılar, şte büle.

Ebru Süleyman: şimdi haçan bakaysınız şimdi büle hayat haçan bakaysınız ceriye çok mi değişik?

Kamile Türbedar: Hayat isla, ama ceriye sorma, degışik. Ama ben ağlaşmam se bizi bakmıştırlar niçin harpta ülmiş babam, ben deyəmem bişe. Deyəmem, bizi bakmıştırlar. Payton [o vakıt] yok idi araba; paytonle cetırdılar sütünü, *praşak* yumurta tozi derdilar, cetırdilar margarina. Yokimiştir çarşıda satın alasin bişe. Porket dışın dikolta, don, içerçi çamaşırlari. *Ştof* cetırdilar abeyim diçerdi, terzi. Şte şte büle, yok idi satnalasin bişe çarşıda, bişe yokimiştir.

Ebru Süleyman: Harptan sora fukaralık.

Kamile Türbedar: Bak sen, çarap... Yırtılırdi çarabın naylon, cütürürdük bi kariya kaldırsın użicasını. Zor, çarap naylon alasin. Ülen idi fukaralık ne diverem sana. E şimdi herbişe var, kuş süti eksik. Daha ne isteysin diverem?

Ebru Süleyman: Bilmeym, bilmeym ben başka ne soram, var ise sen hanci bişe diveresın ne düşey aklına, ne istersen. Yok ise...

Kamile Türbedar: Şte diverdım Koleston'le aldım birinci yeri burda, üteye cütürdilar. Saygi yaptılar. Şte Jovanka içi çere coldi, taradım burda, şte bülen. Başka ne diverem?

Ebru Süleyman: Daha bişe soram hanci şarkilari dinleydınız, ne şarkilar, çim süleydi en çok o şarkilari?

Kamile Türbedar: Qamili i Vogël Arnavutçe, "*Çu more Rexho*" haykırdi.

Ebru Süleyman: Siz karilar hanci şarkilari süleydınız?

Kamile Türbedar: A Çor Meliha'yi alırdık düğün için Vıçitırın'dan. O çalardi düğünlerde. Şte büle. Haykırdi Türkçe şarkilar. A biz burda, içi Çingoska varimiştir çalardi defleri haçan olurdi düğünler. Haykırdilar Türkçe, te büle. Erçeklerde bilmeym alırdilarmi muzika yok mi ama karilara yapardilar Cuma.

Ebru Süleyman: Erçekler nerde oturidi?

Kamile Türbedar: Ayri erçekler yapardi.

Ebru Süleyman: Nerde? Onlar genelde büle kahvelerde mi?

Kamile Türbedar: Yok, yok, yok. Evlerde otururdilar. Komşı kiverirdi evini, ülen idi o zaman. Komşı kiverirdi evini erçekler için, karilara başka ev.

Ebru Süleyman: A yok veç düğünler için. Büle başka valkıtlarda da.

Kamile Türbedar: Ülüm için da kiverirdilar. Adamlara başka ev, karilara başka, şte büle.

Ebru Süleyman: Oldi Çamile abla teşekür çok ne diverdın herşeyi.

Kamile Türbedar: Yok bişe. Ne diverem başka? Var idi *država* ama ben diverim yolaydılar bizi ilerletirsınlar. Kardeşlarım istemedilar se isteydilar daha yüksege niçin kalmışık babasız harpta kalmış. Respekt var idi. Var idi bize, açık idi bize yol, anlaymısın. Hande istemedilar olsun; birisi oldi şofer, birisi kino-aparater, bitirdi gimnaziyei abeyım oldi kino-aparater, kiveridi filmleri. Obirisi oldi şofer, birisi bokser oldi haçan bakarsın şte ştebüle. Se var imiştir *përparësi* çok var imiştir şey için, harpçılarnın ne kalmış harpta, te büle.

Ebru Süleyman: Teşekür Çamile abla.

Kamile Türbedar: Yok bişe.

Ebru Süleyman: Vaktın için, hikayelerin için.

Kamile Türbedar: Ne deyem, teşekür sizden da coldunuz ben da diverdım, şte bülen.